تا□بانیی، چۆن ٣٥ ساڵ، نەوشیروانیی بەکارهێنا؟ ...2... کامیار سابیر

بەشی-٢- لەسەر کتێبەکەی هەڤاڵ کوێستانیی-هک

زۆرینەی سیاسییەکانی کورد، بەتایبەتیی ئەوانەی مەلۆتکەی ئایدیۆلۆژیای کوردایەتیین، ژیان و گیانیان هەمووی کۆنترادیکتە(تەناقوضە). هەڤاڵ کوێستانیی-هک، لە حەفتاکاندا کە موراهیقێکی خو□ن□وار بووە، باوەڕی بە عێراقییبوون نییە و لە ٢٠١٧ دا، دووبارە بەوپەڕی جەهلی سیاسییەوە، جەختی لێدەکاتەوە و پۆزی شاعیرانەی پێوە لێدەدات. لە کاتێکدا، بۆ پارەخواردن و بەشداریکردن لە سەروەرییەکانی کوردایەتیی کە چەتەگەریی ئابوورییە، خۆی دەخزێنیتە ناو لیستی گۆڕانەوە و دەبێتە ئەندام پارلمانی عێراق و پارەیەکی موفت و مۆڵ، لەسەر حیسابی کەرکردنی دەیان هەزار گەنج کە بە دوای عەدالەتی کۆمەڵایەتییدا وێڵ بوون، نۆشی گیان دەکات و گەنجانی سەرگەردانی گۆڕانیش، هێشتا بە سیاسییە ناعوقەلاکانی شاخ و هەندێ سیاسیی گەنجی گیرفان قووڵدا، هەڵدەدەن.

وێڕای ئەوەی دونیایەک پرتەوبۆڵەی لەسەرکردایەتیی یەکێتیی و لە ش□خسی نم، هەیە، کەچیی پاش ئەو هەموو ساڵە و دوای ئەوەی دەگاتە هەندەران، دووبارە و بۆ هەریسی کوردایەتیی و دەستا□گ□یشتن بە پۆستێک(ئەندام پارلمانیی پڕ لە غەزوبەزی عێراق)، بە شانازییەوە رەگەزنامەی عێراقیی و تەسکەرەی عێراقیی، تەجدید دەکاتەوە و بەیعەت بە نم دەداتەوە و لەپاڵ لیستەکەیدا خۆی کاندید دەکات و بە مورادی ماکیاڤیلیانەی خۆی حاصڵ دەبێت. جا مر□ق ئ□گەر بە چاوی ناسیۆنالیزمی کەرەدێزەوە، بە چاوی ناسیۆنالیزمی گامێشەوە* یاخود بە چاوی ناسیۆنالیزمی ن□زادیی بێفیکری کوردایەتییەوە، لە ئەکت و لە ئەجێندای ئەم جۆرە سیاسیانە بڕوانێت، بێگومان نە لە پێرێ، نە لە دوێنێ، نە لە ئەمڕۆ و لە ئایندەیش، تێدەگات. بە واتایەکی تر نە لە رابردوو، نە لە هەنووکە و نە لە ئایندە، هەرگیزاوهەرگیز نەک تێناگات، بەڵکو وەکو کەرەدێز و گامێش، زیانی بۆ خۆی، بۆ مەزرا و خاوەنەکەیشی دەبێت.

ئەوەتا عێراقیش وەکو هەرێمی کوردستان، وێرانەیە و لەوێش کۆمەڵێ

مافیای (شیعە و سوننە) حوکمڕانیی دەکەن، ئەگەر نا، هەر لەسەر ئەو ناڕاستگۆییەی نووسەر، لەسەر ئەو هەموو کۆنترادیکت و درۆ شاعیرانەیەی کە پاش نزیکەی ٤٠ ساڵ، وێنەکەی تەسویق دەکاتەوە و لە ٢٠١٧ دا گوایە باوەڕەی بە عێراق و ناسنامەکەی جیۆگرافیاکەی نەبووە و نییە، پاش ئەوەی چوارساڵیش ئەندام پارلمانی عێراق بووە، ئەوە دەکرێ ئەخەی بگیرێ و بڵێی، ئەی بۆچی درەت لەگەڵ خەت و لەگەڵ خەڵکی عێراق و کوردستان کرد، کاتێک لە ٢٠١٠ بوویت بە ئەندام پارلمانی عێراق، بە کەلامی قورئان، سوێندت بە یەکپارچەیی و سەروەریی و پاراستنی خاکی عێراق خوارد؟ ئەها، پارە، سامان و بەرژەوەندیی شەخصیی، کورد گۆتەنی” دایکم پارە، باوکم پارە”، چەند درۆی گەورە بە شاعیری شاخ و سیاسیی گەندەڵ دەکەن؟ بە گێڕانەوە بە بەشی یەکەمی ئەم نووسینە، جەخت لەوە دەکەمەوە، سیاسییەکان لە پێناوی پارە و پۆستدا بە شەخصی خۆیان و بە ژیانی تایبەتیی ماڵومنداڵیان، ئامادەن سەری هەزار کوردستان بە بەڵتەجیی و دیکتاتۆری پایتەختەکانی ئەملاوئەولا بگرن کە بە دوژمن وێنەیان دەکەن! هەموو ئەمانەیش لە ژێر حەماقەتی کوردایەتیی و دەوڵەتی فشەی کوردییدا، سواغ دەدەن و دەیشارنەوە.

غوبنی تاڵەبانیی:

تاڵەبانیی و ئیبراهیم ئەحمەد، سەرەڕای ئەوەی خۆیان داینەمۆی ئەو چەتەگەرییەی شۆڕشەی! ئەیلول، بوون، بەڵام ئیعجابی زۆریان بە بارزانیی و موراهیقبوونی ئەفەندیانەی خۆیان، وایکرد، بارزانیی رەئیس قەبیلەیەک بە سەرۆکی خۆیان و بە سەرۆکی پارتییش ئەژمارد بکەن. بگرە دەسگا موخابەراتییەکان، مەئمورییەتەکانی مەساد، ساواک و سی ئای ئەی، بەم دووانە بسپێرن و لە عەبدولکەریم قاسم تەمەڕودیان کرد و پشتی ئاغا پیاوکوژ و چەتەپیاوکوژەکانی کوردیان گرت. دواتر کاتێ زوو زانیتیان لەگەڵ عەقڵییەتی خێڵ و عەشایەرییدا ناتوانن سیاسەت بکەن و بگرە بارزانیی، حیسابی جدییشی بۆ ناکردن، کەشەی بێناو! سیاسییان، دروست کرد.

دەڵاڵخانە و جاشخانەی ئەیلولیان ناو ناوە”شۆڕش”، دەی بە ویژدانی کە، بە ستاندەردی کام توێژینەوە و کام شاهێدی مردوو و زیندوو، لە دروستبوونی عێراقی نوێیەوە، لە دوای شەڕی جیهانیی یەکەمەوە، عێراق، سیاسییەکی عەقڵانیی، شەریف، دەستپاک، ویژدان زیندوو، پڕتۆلەرانس و عەقڵکراوەی وەکو زەعیم عەبدولکەریم قاسمی بەخۆیەوە بینیوە؟ لەو چوارساڵەی ژیانی سیاسیی ئەودا، بە ئەندازەی ٩٤ ساڵ لە دروستبوونی عێراقەوە تا ئێستا، عێراقی گەشەپێداوە(بە

کوردستانیشەوە). خزمەتگوزاریی و پرۆژەی گەورەی لە سەدان نەخۆشخانە، هەزاران خوێندنگە و پرۆژەی ئابوویی لە کشتوکاڵیی و پیشەسازییەوە بە بەنداوی ئاو و ڕێگەوبان، بە عەدالەتی کۆمەڵایەتیی… و…تاد، دروست کردووە. کورد، وەکو نەتەوەی دووەمی عێراق ناسراوە و هیچ ستەمێکی میللیی لەسەر نەماوە، بگرە کورد گێچەڵی بە قاسم کردووە! ئەی بەچی چەتەکانی کوردایەتیی، مونەوەرە سیاسییە ئەفەندییەکانی کوردایەتیی (ئیبراهیم ئەحمەد و تاڵەبانیی، بەتایبەتیی)، دژایەتیی عەبدولکەریم قاسمیان کرد و عێراقیان بەرەو هەڵدێرێک برد، تا ئێستایش، ئەم هەڵدێرە هەر درێژەی هەیە؟ بێگومان، بە عەمالەتی ئیقلیمیی و جیهانیی، ئەمە کرا. لێرەدا، قسەیەک بە دز بکەین، مەلا موصطەفا، دوای ئیشتیهای ئاغا و دەرەبەگەکانی کورد کەوت و شەڕەکەیش لە لایەن موراهیقە ئەفەندییە نەتەوەییەکانی ئەوسەردەمەوە، ئاگرەکەی خۆش کراوە. بە واتایەکی تر، بارزانیی، لەگەڵ شەڕکردندا نەبوو، دواتر بەهۆی بەرژەوەندیی ئاغاکانەوە، تەوەگلاو کۆنترۆڵی شۆڕشیشی! لە ئەستۆ گرت.

چوارساڵی نەبرد، تاڵەبانیی و ئەحمەد، لە لایەن بارزانییەوە ڕاونراون، سەرەتا ویستیان بچن بۆ لای دەسگای ساواک و شاهەنشای ئێران (هەمەدان)، بۆ ئەوەی شەفاعەتیان بۆ بکات، بەڵام کارتەکانی بارزانیی بەهێزتربوون و ڕۆڵە ئیقلیمییەکەی کەوتبووە سەر سکەی خۆی، کارێکیان بە گەنجە ڕادیکاڵەکان، نەمابوو. ئەم غوبن و پەراوێزخستنە، وایکرد گرووپەکەی تاڵەبانیی، ڕووبکەنەوە بەغداد و ئەوەی پیاوکوژ و جاشخانەکەی ئەیلول پێیان دەڵێن جاشایەتیی ٦٦، لەگەڵ دەوڵەتیی عێراقدا، دژی شۆڕشەکەی پێشوو خۆیان وەکو مورتەزیقەی داخیلیی، دژی مورتەزیقەی بیانیی (شۆڕشگێ-ڕەکانی ئەیلول) بووەستنەوە. بەهۆی باڵانسی هێز و قورسایی موخابەراتی جیهانییەوە، هێزی تەرازوو بەلای بارزانییدا شکایەوە و حکومەتی عێراق، ناچاربوو، موفاوەضات لەگەڵ بارزانیی و مەلاییەکاندا بکات و جەلالییەکان، ئاوت بکات و بیانکوژێنێتەوە.

تاڵەبانیی، دووبارە بەغوبن و عەزم-شکاندنی ڕادیکاڵانەی خۆیەوە، بە ناچاریی چووەوە خزمەت بارزانیی و ڕۆژگاری بەڕێکرد و لە ژێریشەوە، خەریکی دروستکردنی کۆمەڵە بوو، تا ئاشبەتاڵ ڕووی دا. لە هەموو مێژووی کوردستاندا، کەس ئەوەندەی تاڵەبانیی، پێیخۆش نەبوو، مورتەزیقەخانەکەی ئەیلول کۆتایی پێبێت کە بە دەستی خۆی بناغەی ئەو عەمالەت و تەمەڵوودەی ڕەنا. ئەم خۆشحاڵییەی بە ئەوەبوو، هەلێکی زێڕینی بۆ بەرجەستەکردنەوەی خۆی و نیشاندانی

توانا سیاسییەکانی خۆی، بە هەڵکەوتەوە. چۆن تاڵەبانیی، بەشداریی راستەوخۆ و بگرە ماستەرمایندی هەڵگیرساندنی چەتەگەرییەکەی ئەیلول بوو، هاوزەمان ئوستاذ، رائید و قائیدی هەڵسانەوەی شۆڕشی نوێیش بوو؟ ئەم هەڵە مێژووییەی نەدەبووایە لەدەست بڕوات کە پێشتر هەر خۆی کۆمەڵەی مارکسیی-لێنینیی، دروست کردبوو.

مام جەلال، یەکێتیی نیشتمانیی کوردستانی لەسەر بناغەی کۆمەڵە (دواتر بوو بە رەنجدەران) دروستکرد و ئەو تەتکەوپەتکانەی تر لە چێشنی بزوتنەوە و خەتی گشتیی و دواتر شۆڕشگێڕان...تاد، هەمووی یاریی و چوارەسکەنی خۆی بوون. خاڵەشەهاب و ئەنوەر و جەعفەر، پیازی سوورەوەکراوی سەر ساوەر بوون کە مام جەلال بە چێشتلێنەرێک سووری کردوونەتەوە و ساوەرە سوورەی کۆمەڵەی پێڕازاندبوونەوە. خۆی یەکەمیین سکرتێری کۆمەڵە بووە. ئارام، وەکو گەنجێکی رادیکاڵ و سەرکەش، سنووری جیۆگرافیا سیاسییەکەی هەر بەری قەراغ بوو، ئەوەندەیش گەنج و بە تەجروبە بوو لە لوعبە سیاسییەکانی مام جەلال و پیاوەکانی نەدەگەیشت. جگە لە عەلی عەسکەریی کە جەبەروتی سیاسیی و عەسکەریی هەبوو، مام جەلال حیسابی بۆ هیچ کەسێکی تر نەکردووە و یەک بە یەکی قیادەی یەکێتیی، کۆمەڵە، بزوتنەوە، ...تاد، تەعیین و تەوظیف کردوون(بە نەوشیروان موصطەفا یشەوە- نم).

هک، لەوەدا راست دەکات، بە ئەوەی تاڵەبانیی دەست بەسەر کۆمەڵەدا بگرێ و هەندێ گەنجی یاخیی و سەرکەش، رست بکات و تەواوی کۆمەڵەیش کۆنترۆڵ بکات، پێویستی بەکەسێک دەبێت وەکو سکرتێری کۆمەڵە تەعیینی بکات و ئەم مەئموریەتەی پێ بسپێرێ(لا ٨٤-٨٥). ئەم کەسە، نم دەبێت و بە تەبزیی و بەهۆی کاریزمای تاڵەبانییەوە، لەسەری سەرەوە، بەئەوەی لە دوورونزیکەوە پەیوەندیی بە کۆمەڵە و رێکخستنی کۆمەڵە و بیروباوەڕی کۆمەڵەوە، هەبێت، بە ئەجێندای شەخصیی خۆی"مام"، نم تەعیین دەکات و دەیخاتە رییزی کەسایەتیی و ویقاری عەلیی عەسکەرییەوە(بە ئەوەی بالانس رابگرێت). موراهیقەکانی کۆمەڵەیش(بە تایبەتیی ئەوانەی دواتر بوون بە ئاغای شۆڕش-ئاش)، جگە لە ئارام، هەموویان موبارەکەی ئەم تەعیینکردنەیان کرد. دواتر گرووپی زیندانیش(ئەوانەی لەگەڵ عومەری سەیید عەلییدا بوون) کران بە پاڵووی ئەو تەعیینکردنەی نم، ئەمەیش هەر بە دەستووری شەخصیی و موبارەکەی مام جەلال، تەصدیق کرا. هک، حەقیقەتێکی تری مێژوویی پشتڕاست دەکاتەوە و دەڵێ" خەباتە چینایەتییەکەی کۆمەڵە، خەباتی کرێکاران بەرامبەر سەرمایەداریی نەبوو، بەڵکو خەباتە چینایەتییەکەی دامەزرێنەرانی کۆمەڵەیش، دژ

بە دەسەڵاتی ماڵی بارزانیی بوو. درێژەی دەداتێ و دەڵێ ئەوکاتەی لەشاخیش بووین، زۆرێک لە کادیران و سەرکردەکانی کۆمەڵە لەسەر هەمان قەناعەت بوون. (لا ١٠٤-١٠٥). ئەم جەختکردنەوەیەی نووسەر، حەقیقەتی ئەو ئەجێندا شەخصیانەی تاڵەبانیی، باشتر بەیان دەکات.

پاش ئەوەی بە قەولی مام جەلال، باڵی جووجە ڕەسوڵەی بزوتنەوەی سۆشیالیست لە یەکێتیی جیادەبنەوە، مام جەلال دەیەوێ پۆڵێکی تر لەسەرکردایەتیی یەکێتیدا تەعیین بکات(بە خۆیەوە ٧ کەس، دوو دوو لە کۆمەڵە، بزوتنەوە و خەتی گشتیی)، زۆرینەی قیادە گەنجەکانی کۆمەڵە، ناوی جەمال ئاغا و عەلیی حەوێز، ڕەت دەکەنەوە، مام هەڕەشە دەکات، خۆی تووڕە دەکات و گوایە وازدەهێنیت! و کوردستان بەجێدەهێڵێت!، ئا لێرەدا بە دەستوری چاوهەڵتەکاندنی مام، فریادەڕەس، نم فریای ئەجێنداکانی مام دەکەوێت و ئەو دوو ناوە غەصبەن لەسەر کۆمەڵە و بزوتنەوە فەرض دەکرێن! نووسەریش لەوەوە تێدەگات، نم تەواوکەری مام جەلالە(لا ١١٨-١١٩).

تاڵەبانیی، هەرچەند لاو هەرزەکار بوو لە شەستەکاندا، بەڵام بە مانای کەلیمە قائید بوو، توانای دروستکردنی ڕووداوی هەبوو، پیاوەکیش بووە، هەرگیز بێئومێد نەبووە و بەردەوام ئومێدی بەهەموو قیادەی یەکێتیی و پێشمەرگەکانی دەبەخشی، بەڵام تەواوی یەکێتیی، کۆمەڵە، بزوتنەوە و خەتی گشتیی… هەمووی بە ئەجێندای تایبەتیی خۆی دروست کردوون و تەواوی ئەو پیاوانەی لەگەڵیدا کاریان کردووە(جگە لە عەلی عەسکەریی و تا ڕادەیەکیش ئارام) سەرجەمیان بە ورد و درشتیانەوە، لەسەروو هەموویشیانەوە، نم، غوڵامی سیاسیی خۆی بوون و بەبێ مام، هیچ توانایەکی قیادیی و سیاسییان بە حەدیی تێدا نەبووە. لە هەموو مێژووی ئەو ٣٥ ساڵەی نم لەناو یەکێتییدا بووە، هەمیشە مام بە ئەجێندای خۆی و حیزبەکەی بەکاری هێناوە. کاتێکیش تەمەنی نم، دەچێتە سەر و لە دواییین قەناغدا لەساڵی ٢٠٠٦ دا، دوا هەوڵی خۆی لە هەڵبژاردنی مەڵبەندەکاندا تاقی دەکاتەوە و فەشەلەکی قورسی تووش دەبێت، بییر لە دروستکردنی شتێک دەکاتەوە کە تەحەدای تاڵەبانیی پێ بکات کە دواتر ناوی "گۆڕان"ی لێدەنێت. بە کورتییەکەی گۆڕان، ناعەدالەتی کۆمەڵایەتیی و توڕەیی خەڵکی بەرامبەر دەسەڵاتی پارتیی و یەکێتیی، ئیستیغلال کرد بە پرۆژەیەکی شەخصیی کە هیچ کەس سوودمەند نەبوو لێی، جگە لەوانەی لە ڕەگەی گۆڕانەوە، دەستیان بە غەزوبەزەکانی کوردایەتیی و دەسەڵاتداریی گەیشت، وەڵای بە تەوریثکردنی گۆڕان و بەجێهشتنی صەدان میلیۆن دۆلار لە موڵک و ماڵ و پارە، بە کوڕەکانی…

ئەم باسە درێژەی دەبێت..

• ناسیۆنالیزمی گامێش Buffalo Nationalism ، کتێبی ثیۆریستی سیاسیی، پرۆفێسۆر کانچا (Kancha Ilaiah)یە کە رەخنە لە رۆحییانەتی فاشیزمی نەتەوەیی دەگرێت.